

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

с. Тюлячи

КАРАР

«14» декабрь 2023г.

№ 191

Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 19 июнендәге 96 номерлы «Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын раслау турында» карарына үзгәрешләр кергү хакында

«2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе турында» 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясен, Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе турында» 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указын, «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 18 декабрендәге 1006 номерлы карарын үтәү йөзеннән, Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 19 июнендәге 96 номерлы «Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын раслау турында» карарына түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Муниципаль программа атамасы: «Теләче муниципаль районында 2023-2025 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын раслау турында» түбәндәге тәртиптә бәян итәргә: «2023-2026 елларга Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру».

1.2. Кушымтаны түбәндәге эчтәлектә бәян итәргә:

«Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Башкарма комитетының
2023 елның 19 июнендәге
96 номерлы карарына кушымта

Муниципаль Программа
«2023-2026 елларга Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен
гамәлгә ашыру»

Программа паспорты

Программа атамасы	«2023-2026 елларга Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтөн гамәлгә ашыру» муниципаль программасы (алга таба текст буенча - Программа)
Программаның муниципаль заказ бирүчесе	Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты
Муниципаль заказчы - Программаның координаторы	Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максаты-Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтөн гамәлгә ашыру, Теләче муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренен гармонияле үсеше, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, мигрантларны уңышлы социомәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү.</p> <p>Программаның бурычлары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә муниципаль органнарның гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү. 2. Гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуга, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны тәмин итүгә ярдәм күрсәтү, мигрантларны социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру. 3. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру. 4. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтөн гамәлгә ашыруны фәнни-белем бирү һәм мәгълүмати тәмин итү
Программаның мөһим максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - Теләче муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче халык өлеше; - башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе; - Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны; - Теләче муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче республика халкы өлеше; - Теләче муниципаль районы халкының үз этномәдәни ихтыяжларын тормышка ашырудан канәгать булган өлеше
Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	<p>2023-2026 еллар, шул исәптән:</p> <p>I этап: 2023-2025 еллар;</p> <p>II этап: 2026 ел</p>

<p>Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы</p>	<p>Программаны финанслау күләме Теләче муниципаль районы бюджеты хисабына башкарыла, шул исәптән: 2023 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә; 2024 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә; 2025 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә. 2026 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә. Искәрмә: финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм Теләче муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертергә мөмкин</p>
<p>Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре һәм социаль-икътисадый нәтижелелек күрсәткечләре</p>	<p>Теләче муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче халык өлеше 2026 елда 84,5 процент тәшкил итәчәк. Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе 2023 елда 84,5 процент тәшкил итәчәк. Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел күптөрлеләгенә ярдәм итүгә юнәлтелгән чараларда катнашучылар саны 2026 елда халыкның 100 процентын тәшкил итәчәк. Теләче муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләргә уңай бәяләүче халык өлеше 2026 елда 90,0 процент тәшкил итәчәк. Теләче муниципаль районы халкының үз этномәдәни ихтыяжларын канәгәтләндергән өлеше 2026 елда 80,5 процент тәшкил итәчәк. Программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисадый нәтижелелек Теләче муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләренә социаль тотрыклылыгын, этникара һәм конфессияара тынычлыгын һәм татулыгын, этномәдәни үзенчәлекләрен саклап калудан һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгәтләндерүдән гыйбарәт һәм түбәндәгеләрдә ачык чагыла: - этномәдәни һәм социаль хәлне яхшырту; - региональ һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуда; - этномәдәни потенциалны куллануның нәтижеләлеген арттыруда; - милләтара һәм диниара конфликтларны булдырмауда; - регионның инвестицион һәм туристик үсешендә; - мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар системасын гамәлгә ашыруда</p>

I. Программаны тормышка ашыру сферасының Гомуми характеристикасы, шул исәптән ул хэл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Теләче муниципаль районында милләтара мөнәсәбәтләрнең торышы тотрыклы, төрле этник төркемнәр һәм конфессияләр вәкилләренең үзара тыныч хезмәттәшлеге белән характерлана. Үзара ихтирамга һәм ышанычка нигезләнгән милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр Теләче муниципаль районында ныгыды һәм жирле үзидарә органнарының ижтимагый этномәдәни берләшмәләр һәм граждан жәмгыятенең башка институтлары белән үзара хезмәттәшлектә аерым кайгыртучанлыгы булып тора.

Теләче муниципаль районында 13,5 мең кеше яши. Район үзәгендә 4433 кеше яши, башка торак пунктларда 9189 кеше. Район составына 53 торак пункт керә. Милли состав: татарлар - 88%, руслар - 11%, башка милләтләр - 1% һәм башкалар.

Районда эшләүчеләр саны - 6800 кеше (барлык халыкның 50 %ы). Шулай ук вакытта хезмәткә сәләтле яшьтәге халык - 8212 кеше яисә гомуми санның 60,5%ын тәшкил итә.

Вакытлыча яшәүгә рөхсәтләр буенча чит ил гражданның күбесе Теләче, Алан, Югары Кибәхужа, Кече Кибәхужа авылларында яши.

Теләче муниципаль районында төрле мәдәният һәм дин вәкилләренең озак еллар бергә яшәү дәверендә урнашкан яхшы мөнәсәбәтләр бүгенге көндә дә саклана. Теләче муниципаль районы халкының күпмилләтле составы акрынлап Россия Федерациясә төбәкләреннән, шулай ук ерак чит илләрдән килгән милли төркемнәр хисабына үзгәрә. Татарстанның хезмәт мигрантларын жәлеп итүчәнлеге белән бәйле процесслар аеруча актуальләшә бара. Район территориясендә урнашкан мигрантларның төп өлешен БДБ илләре гражданны тәшкил итә. Чит ил кешеләренең күбесе түбәндәге илләрдән: Тажикстан, Үзбәкстаннан.

Районда жәлеп ителә торган чит ил эшче көче жирле хезмәт базарына сизелерлек йогынты ясамый. Чит ил эшче көчләренең күп өлеше хужалык итүче субъектлар тарафыннан эш шартлары авыр булган эшче һөнәрләр, шулай ук квалификациясез белгечлекләр, жирле халык өчен жәлеп ителмәгән белгечлекләр буенча кулланыла.

Хәзерге вакытта мигрантларны хокукый агарту, аларның жәмгыятәтә социаль-мәдәни адаптациясә һәм интеграциясә буенча эшләрне оештырырга кирәк, кабул итүче бергәлек белән мигрантлар арасында мәдәниәтара аралашу һәм ышаныч дәрәжәсә түбән.

Этномәдәният, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләрендә идарә итү системасы, мәгариф, мәдәният учреждениеләре, яшьләр сәясәте һәм жирле массакуләм мәгълүмат чаралары кадрларының квалификациясен һәм компетентлыгын күтәрү мөһим бурыч булып тора.

Этник һәм дини үзәк һәрвакытта да гармонияле формалашмый. Кайбер очрактарда дини өлеш халыкның тарихи килеп чыккан этномәдәни үзенчәлеген арттыра. Теләче муниципаль районы өчен традицион булмаган дини агымнарның, кайчагында экстремистик характердагы дини агымнарның үтеп керүе күзәтелә.

Хәзерге вакытта Теләче муниципаль районының жирле үзидарә органнары алдында милли мөнәсәбәтләрнең реаль торышын һәм үсеш перспективаларын исәпкә алып, яна бурычлар тора, аларны хэл итү заманча концептуаль алымнарны таләп итә.

Өлеге алымнарны эшләп чыгаруга «2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясә дәүләт милли сәясәте стратегиясә турында» Россия Федерациясә

Президентының 2012 елның 19 декабрдәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясә дәүләт милли сәясәте Стратегиясен, «Дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң 2006 елның 29 декабрдәге 1532 номерлы карары белән расланган «Дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Россия Федерациясә дәүләт программасын, «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 18 декабрдәге 1006 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарын гамәлгә ашыру ярдәм итәчәк.

Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтенәң өстенлекләрен һәм бурычларын билгеләүдә Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр буенча Совет мөһим роль уйный.

Өлеге Программа Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләренәң унай характерын саклауга юнәлдерелгән. Программаның планлаштырыла торган оештыру, мәдәни-массакуләм, фәнни һәм мәгариф чараларында төбәк тәңгәлләге гомумроссия тәңгәллегенәң бер өләше буларак карала. Шулай ук Программа гражданның күпгасырлык үзара хөрмәт һәм тату яшәү традицияләре нигезендә этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүгә ярдәм итүгә юнәлдерелгән. Программа этникара мөнәсәбәтләр өлкәсендә яна проблемаларны хәл итәргә, Теләче муниципаль районында яшәүче күпмилләтле халыкның этномәдәни үсешен саклап калырга һәм яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

II. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары, этаплары һәм максатларына ирешү һәм бурычларын хәл итү күрсәткечләре

Программаның максатлары һәм бурычлары Россия Федерациясә Президентының «2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясә дәүләт милли сәясәте стратегиясә турында» 2012 елның 19 декабрдәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясә дәүләт милли сәясәте стратегиясендә һәм Татарстан Республикасында Дәүләт милли сәясәте концепциясендә билгеләнгән өстенлекле юнәлешләр белән аңлатыла, алар «Татарстан Республикасында Дәүләт милли сәясәте концепциясә турында» Татарстан Республикасы Президентының 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указы белән, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте өлкәсенә кагылышлы башка норматив хокукый актлар белән расланган.

Программаның максаты - Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтенәң гамәлгә ашыру, Теләче муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренәң гармонияле үсешә, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, гомумроссия гражданлык бердәмлеген (Россия милләтен) ныгыту, мигрантларның уңышлы социомәдәни адаптациясә һәм интеграциясә.

Куелган максатларга ирешү түбәндәге бурычларны тормышка ашыруны күздә тотта:

1. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә муниципаль органның гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү.

2. Гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуга, этникара һәм

конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны тәмин итүгә ярдәм күрсәтү, мигрантларны социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру.

3. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру.

4. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыруны фәнни-белем һәм мәгълүмати тәмин итү.

Программаны гамәлгә ашыру срогы: 2023-2026 еллар.

Программаны гамәлгә ашыру 2 этапта башкарыла:

I этап (2023-2025 еллар). I этапның максаты - Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендә уңай алга китү.

I этапта каралган:

- комплекслы мәгълүмат кампаниясе уздыру һәм патриотизмны, гомумроссия граждан тәңгәллеген булдыруга һәм ныгытуга юнәлдерелгән мәгълүмати ресурслар булдыру;

- патриотизм һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген формалаштыруга һәм ныгытуга юнәлдерелгән ижтимагый инициативаларга һәм чараларга ярдәм итү;

- этносәяси һәм дини-сәяси, экстремизм, ксенофобия, түземсезлек профилактикасы.

II этап (2026). II этапның максаты - I этапта барлыкка килгән уңай тенденцияләрне үстерү һәм ныгыту, шул исәптән Татарстан Республикасында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендә тотрыклы уңай нәтижеләргә ирешү һәм эшнә дәвам итү:

- патриотизм һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген формалаштыруга һәм ныгытуга юнәлдерелгән ижтимагый инициативаларга һәм чараларга ярдәм итүдә;

- этносәяси һәм дини-сәяси экстремизмны, ксенофобияне һәм түземсезлекне профилактикалау;

- мигрантларны адаптацияләүгә һәм интеграцияләүгә ярдәм итү;

- гражданлык бердәмлеге һәм милләтара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерү өлкәсендәге мәсьәләләр компетенциясендә булган дәүләт граждан һәм муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү.

Программаның максатчан индикаторлары һәм Программаны гамәлгә ашыру нәтижеләлеге күрсәткечләре Программаның 1 номерлы кушымтасында тәкъдим ителгән.

2026 елга 1 номерлы кушымтада каралган максатчан индикаторлар һәм программага күрсәткечләр әһәмиятләрненә ирешү программаның уңышлы гамәлгә ашырылуын күрсәтәчәк.

III. Муниципаль Программа чаралары

Программа максатларына һәм бурычларына ирешү өчен чаралар барлык юнәлешләр буенча формалашчак.

Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә жирле үзидарә органнарының гражданнар жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү буенча куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләрне гамәлгә ашыру юлы белән ирешелә:

- дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү

курсларын оештыру һәм үткәрү;

- мәдәният учреждениеләре (клублар, китапханәләр, музей) хезмәткәрләренә милләтара конфликтларны кисәтү буенча киңәшмәләрен үткәрү;
- ижтимагый советларда, жирле үзидарә органнары каршындагы башка эксперт-консультатив советларда эшләүгә милли ижтимагый берләшмә вәкилләрен жәлеп итү.

Гомумроссия граждан тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкка ярдәм итү, мигрантларның социомәдәни адаптациясе һәм интеграциясе шартлары булдыру буенча Программада куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләргә гамәлгә ашыру юлы белән ирешелә:

- этносәяси һәм дини-сәяси экстремизмны, түземсезлекне, шул исәптән мәгълүмати тирәлектә дә профилактикалау;

- этникара килешүне ныгытуга юнәлдерелгән социаль әһәмиятле проектларны житештерү, тарату һәм тиражлау белән шөгыйльләнгән оешмаларга муниципаль ярдәм күрсәтү.

Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеш өчен шартлар тудыру буенча программада куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләргә тормышка ашыру юлы белән ирешелә:

- Теләче муниципаль районы территориясендә яшәүче халыкларның этномәдәни үсешенә юнәлдерелгән чаралар һәм инициативаларны үтәү;

- тел төрлеләгенә ярдәм итү.

Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәттен тормышка ашыруны фәнни-белем һәм мәгълүмати тәэмин итү буенча куелган бурычны хәл итү түбәндәге юнәлешләргә тормышка ашыру юлы белән ирешелә:

- патриотизм һәм Россия гражданлык тәңгәллеген ныгытуга юнәлдерелгән мәгълүмати кампания үткәрү һәм Теләче муниципаль районының Интернет челтәрендә рәсми сайтың тулыландыру;

- милләтара мөнәсәбәтләр торышына мониторинг үткәрү, ул милләтара конфликтларны кисәтүгә ярдәм итәчәк.

Әлегә юнәлешләргә караган чаралар буенча башкаручыларны билгеләү муниципаль заказчылар тарафыннан муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга һәм хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программа чаралары исемлегә программага 2 номерлы кушымтада тәкъдим ителгән.

IV. Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Программа чараларының финанслау Теләче муниципаль районы бюджеты хисабына башкарылачак.

Программа нигезендә, Программа чараларының тормышка ашыру өчен, Теләче муниципаль районы составына керүче муниципаль берәмлекләргә бюджетыннан тыш акча (эшмәкәрләр, спонсорлар акчасы) һәм бюджет чараларының жәлеп итү мөмкинлегә каралган.

Программаны финанслау күләме Теләче муниципаль районы бюджеты хисабына башкарыла, шул исәптән:

2023 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

2024 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

2025 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

2026 елда - муниципаль учреждениеләр лимитлары чикләрендә.

Финанслау күләме фаразланган характерда һәм Теләче муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

Программаның максатлары, бурычлары, максатчан индикаторлары һәм нәтижәлелек күрсәткечләре, чаралар буенча финанслау программаның 1 номерлы кушымтасында күрсәтелгән.

V. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын тормышка ашыру барышында муниципаль заказчы – Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты төп башкаручыларның үзара бәйләнешен, чараларны тормышка ашыруның барышын һәм башкаручыларның чараларны нәтижәле куллануын контрольдә тотуны тәмин итә.

Жирле үзидарә органнары, муниципаль учреждениеләр, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетына аның үтәлеше турында квартал саен, хисап кварталынан соң килүче айның 15 көненә кадәр мәгълүмат тапшыралар.

Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты жибәрә:

- квартал саен, хисап чорынан соң килә торган айның 25 көненә кадәр, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләре буенча Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы советка Программаны гамәлгә ашыру турында статистик, белешмә һәм аналитик мәгълүмат, шулай ук финанс чараларынан файдалануның нәтижәлелеге турында мәгълүмат бирә.

VI. Социаль-икътисадый нәтижәлелекне тасвирлау муниципаль программаның

Этномәдәни өлкәдә төп нәтижәләр, кагыйдә буларак, вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта, аерым алганда, төрле халыклар вәкилләренән мәдәниятенә, теленә һәм гореф-гадәтләренә карата толерантлык һәм хөрмәт арту, кешеләрнең үз-үзләрен тотышы нормаларының унай үзгәрүе, Теләче муниципаль районының тотрыклы үсешенә мөһим факторы буларак, бердәм этномәдәни киңлекне үстерүдә чагыла.

Программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисадый файда социаль тотрыклылыкны, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны, этномәдәни үзгәрелешне саклап калудан һәм Теләче муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләренә социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүдән гыйбарәт һәм түбәндәгеләрдә чагылдыра:

- этномәдәни һәм социаль хәлне яхшырту;
- региональ һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуда;
- этномәдәни потенциалны куллануның нәтижәлелеген арттыруда;
- милләтара һәм диниара конфликтларны булдырмауда;
- районның инвестицион һәм туристик жәлеп итүчәнлеген үсешендә;
- мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар системасын гамәлгә ашыруда.

Программаны тормышка ашыру жирле үзидарә органнарының, гражданлык жәмгыяте институтларының һәм фәнни-экспертларның көчләрен Теләче муниципаль районының күпмилләтле халкының рухи бердәмлеген ныгыту мәсьәләләрендә берләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

«2023-2026 елларга
Теләче муниципаль районында
дәүләт милли сәясәтен гамәлгә
ашыру» муниципаль программасына
1 номерлы кушымта

**«2023-2026 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру»
муниципаль программасын гамәлгә ашыруның максатчан индикаторлары
һәм нәтижәләгә күрсәткечләре**

Максатчан күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	2023-2025	2026
Теләче муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше	%	83,4	84,5
Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе	%	83,4	84,5
Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны	Катнашучылар саны, кеше	3500	6500
Теләче муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше	%	88,9	90,0
Үз этномәдәни ихтыяжларын тормышка ашырудан канәгать булган район халкы өлеше	%	79,5	80,5

«2023-2026 елларга
Теләче муниципаль районында
дәүләт милли сәясәттен гамәлгә
ашыру» муниципаль программасына
2 номерлы кушымта

**«2023-2026 елларга Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәттен
гамәлгә ашыру» муниципаль программасы чаралары исемлеге**

Чара	Срок		Көтелгән турыдан-туры нәтижә
	Тормышка ашырыла башлау	Тормышка ашыру тәмамлану	
Бурычның исеме: 1. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәткә өлкәсендә жирле үзидарә органнарының гражданнар жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү			
1.1. Район составына керүче авыл жирлекләрендә Теләче муниципаль районының дәүләт милли сәясәттен тормышка ашыру буенча программалар эшләү һәм кабул итү	2023 ел	2026 ел	Өлеге программаны Теләче муниципаль районы составына керүче барлык авыл жирлекләрендә тормышка ашыру
1.2. Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр өлкәсендә эшчәнлек алып баручы социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтүне оештыру	2023 ел	2026 ел	Теләче муниципаль районында милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр өлкәсендә социаль юнәлешле коммерциячел булмаган проектларны тормышка ашыру
1.3. Теләче муниципаль районында хаж кылу, этник, гастрономик һәм экономик туризм үсеше	2023 ел	2026 ел	Рекреацион инфраструктура булдыру
1.4. Милли-мәдәни төркемнәр вәкилләренен үзешчән түгәрәкләрен оештыру	2023 ел	2026 ел	Районның мәдәни тормышына тарту
1.5. Мәдәният учреждениеләре хезмәткәрләренен милләтара конфликтларны кисәтү буенча киңәшмәләрен үткәру	2023 ел	2026 ел	Милләтара хезмәттәшлек өлкәсендә социаль киеренкелекне киметү
1.6. Район икътисады өчен кирәкле чит ил эшче көчләренен жәлеп итү, сайлап алу һәм куллану механизмнарын камилләштерү	2023 ел	2026 ел	Чит ил эшче көчләренен белем дәрәжәсенә карата таләпләрне арттыру

Бурычның исеме: 2. Гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны ныгыту, мигрантларны социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү өчен шартлар тудыру			
2.1. Туган тел көнен (26 апрель) һәм рус теле көнен (6 июнь) бәйрәм итүгә багышланган ел саен уздырыла торган чаралар комплексын оештыру һәм үткәру	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.2. Район жыелма командасының ел саен үткәрелә торган милли спорт төрләре фестивалендә (спартакиадада), традицион уеннар һәм Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең күңел ачу чараларында катнашуы	2023 ел	2026 ел	Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның традицион спорт төрләрен популярлаштыру
2.3. Район вәкилләренең «Минем йортым - минем республикам» яшьләр чатырлар паркы һәм диалогы эшендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе
2.4. Район вәкилләренең «Безнең йорт - Татарстан» Республика этномәдәни фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.5. Халыклар бердәмлеге көненә багышланган тантаналы чара үткәру	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.6. Район вәкилләренең «Россия халыкларының милли бәйрәмнәре» Бөтенроссия фотоконкурсында катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.7. Район вәкилләренең «Радуга-салават күпере» милли мәдәният республика балалар-яшүсмерләр фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.8. Мәктәпкәчә, урта, урта махсус, өстәмә һәм югары һөнәри белем бирү белгечләре өчен "Мәдәниятләр диалогы" мәдәни-белем бирү проектын гамәлгә ашыруда катнашу	2023 ел	2026 ел	Мәктәпкәчә һәм урта белем бирү белгечләренең квалификациясен күтәру
2.9. "Ватан" халык ижаты һәм декоратив-гамәли сәнгать республика яшьләр фестиваль-конкурсында катнашу	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе
2.10. "Дөнъяның барлык төсләре" Республика проектында катнашу	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе
2.11. Татарстан Республикасы көненә багышланган чаралар үткәру	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
2.12. Укучыларның Россия халыкларының герой-шәһәрләре һәм хәрби дан шәһәрләре мәктәпләренә, мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә) баруны оештыруда булышлык күрсәтү	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе

Бурычның исеме: 3. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру						
3.1. Республика фестивальләрендә, конкурсларда катнашу	2023 ел	2026 ел	Төрки халыкларның мәдәни-тарихи социализациясе			
3.2. Теләче муниципаль районында яшәүче халыкларның «Сабантуй», «Питрау», «Казан Сабантуе», «Нәүрүз» һ.б. бәйрәмнәрен уздыру.	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе			
3.3. Район вәкилләренә «Татар моңы» халыкара яшь башкаручылар телевизион конкурсында катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе			
3.4. Район вәкилләренә Татар яшьләре көненә Халыкара форумында катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе			
3.5. Район вәкилләренә «Туым жондызы» («Рождественская звезда») керәшен жырының яшь башкаручылары Республика конкурс-фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе			
3.6. Район вәкилләренә «Түгәрәк уен» («Игра в кругу») Бөтенроссия татар фольклоры фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе			
3.7. Район вәкилләренә «Иман моңы» халыкара рухи музыка фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе			
3.8. Район вәкилләренә «Дөнья халыклары ашлары» төбәкара конкурс-фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе			
3.9. Район вәкилләренә мөселман яшьләре фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Яшьләрнең мәдәни-тарихи социализациясе			
3.10. Район вәкилләренә «Крутушка» халыкара фестивалендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе			
3.11. Ижади балалар һәм яшьләр өчен «Дулкыннар» («Волны») республика конкурсында катнашу	2023 ел	2026 ел	Укучыларның мәдәни-тарихи социализациясе			
3.12. Район вәкилләренә Бөтенроссия Спас ярминкәсендә катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе			
3.13. Район вәкилләренә «Татарстан Республикасының рус традицион мәдәнияте» республика проектының тормышка ашыруда катнашуы	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе			
Бурычның исеме: 4. Теләче муниципаль районында дәүләт милли сәясәтнең гамәлгә ашыруны фәнни-белем һәм мәгълүмати тәэмин итү						
4.1. Теләче муниципаль районында	2023	2026	Теләче муниципаль			

милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр торышына мониторинг үткәру	ел	ел	районында балансланган милләтара һәм конфессияара сәясәт үткәру
4.2. Дәүләт һәм муниципаль хезмәткәрләр, шулай ук муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар, милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән үзара бәйләнешне гәмәлгә ашыручы муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре өчен укыту программаларында катнашу	2023 ел	2026 ел	Дәүләтнең милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән нәтижәле хезмәттәшлеге
4.3. Район территориясендә яшәүче халыкларның бердәмлеген тәэмин итүче тарихи даталарны популярлаштыру буенча белем бирү проектларын әзерләү	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
4.4. Район территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренә берләшүе факторы булган тарихи даталарны жирле массакуләм мәгълүмат чараларында киң яктыртуны тәэмин итү	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
4.5. Муниципаль район авыл жирлекләре башлыкларының дәүләт милли сәясәтнең һәм дәүләт-конфессиональ мөнәсәбәтләрнең актуаль мәсьәләләре буенча катнашуы	2023 ел	2026 ел	Дәүләтнең милли берләшмәләр һәм дини оешмалар белән нәтижәле хезмәттәшлеге
4.6. Жирле яшьләр арасында Интернет челтәрендә популяр социаль челтәрләрдә, битләрдә (төркемнәрдә) Россия һәм Татарстан мөселманнарының традицион ислам кыйммәтләрен пропагандалауга юнәлтелгән максатчан эш оештыру конфессияара татулык һәм үзара ихтирам тарихи тәжрибәсенә таяна.	2023 ел	2026 ел	Мөселманнарның мәдәни-тарихи социализациясе
4.7. Төрле халыкларның мәдәнияте, гореф-гадәтләре белән таныштыра торган һәм милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләргә гармонияләштерүгә юнәлдерелгән радиотапшырулар циклын булдыруда катнашу	2023 ел	2026 ел	Халыкның мәдәни-тарихи социализациясе
4.8. Милләтара һәм дәүләт-конфессиональ мөнәсәбәтләр мәсьәләләрен ММЧда яктырту мәсьәләләре буенча журналистлар өчен Республика гәмәли-юнәлешле семинарында катнашу	2023 ел	2026 ел	Журналистларның квалификациясен күтәрү
4.9. Массакуләм мәгълүмат чараларында милләтара һәм дәүләти-конфессиональ мөнәсәбәтләргә яктырту мәсьәләләре буенча массакуләм мәгълүмат чаралары	2023 ел	2026 ел	Журналистларның квалификациясен күтәрү

житәкчеләре өчен Республика практикалы семинарда район вәкилләренен катнашуы			
4.10. Массакүләм мәгълүмат чараларында Россия жәмгыятенен милләтара һәм конфессияара күптөрлелеге мәсьәләләрен корректлы яктырту нигезләре буенча журналистлар өчен Гамәли материалны эшләүдә һәм таратуда катнашу	2023 ел	2026 ел	Россия жәмгыятенен милләтара һәм конфессияара күптөрлелеге мәсьәләләрен массакүләм мәгълүмат чараларында яктыртуда корректлылык дәрәжәсен арттыру
4.11. Милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләре гармонияләштерү темасын яктыртучы социаль роликлар эзерләүдә катнашу	2023 ел	2026 ел	Милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләре гармонияләштерү

2. Әлеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Д.С. Гыйниятуллинга йөкләргә.

Житәкче

И.Х. Хәмидуллин